

Note 22 - Pensjon

Ytelsesbasert ordning

SpareBank 1 SMN-konsernet har pensjonsordning for sine ansatte som tilfredsstillende kravene om obligatorisk tjenestepensjon. SpareBank 1 SMN hadde tidligere ytelsespensjon som administreres ved egen pensjonskasse, og gir rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser fra fylte 67 år. I ordningene inngår også barnepensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. Konsernets ytelsesbaserte pensjonsordning sikrer de fleste ansatte en pensjon på 68 prosent av sluttlønn opptil 12 G. Ytelsesordningen ble avvirket med virkning fra 1. januar 2017, og konsernet gikk over på innskuddsordning. Ved overgang til innskuddsbasert pensjonsordning fikk ansatte som var med i ytelsesordningen fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Endringen har medført reduksjon i pensjonsforpliktelsen. Dette ble behandlet som en avvirkingsgevinst og reduserte pensjonskostnaden i 2016.

Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1.1.2017 er en fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SMN og pensjonskassen som blant annet omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SMN fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse fortsatt innregnes i regnskapet. Styret i pensjonskassen skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltakere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i pensjonskassen. I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene. Forpliktelsene gjelder personer som ikke er innmeldt i pensjonskassen, tilleggspensjoner utover 12 G, ordinære førtidspensjoner og førtidspensjoner etter AFP (Avtalefestet pensjon).

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger. Innskuddene er gitt til pensjonsplanen for heltidsansatte, og tilskuddet utgjør fra sju prosent fra 0 - 7,1 G og 15 prosent fra 7,1 - 12 G. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010. Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 prosent av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Økonomiske forutsetninger	2022		2021	
	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser
Diskonteringsrente	1,6 %	3,0 %	1,5 %	1,6 %
Forventet avkastning på midlene	1,6 %	3,0 %	1,5 %	1,6 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,25 %	3,25 %	2,00 %	2,25 %
Forventet G-regulering	2,25 %	3,25 %	2,00 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering	0%/2,0%	0%/2,0%	0%/2,0%	0%/2,0%
Arbeidsgiveravgift	19,1 %	19,1 %	19,1 %	19,1 %
Forventet frivillig avgang før/etter 50 år	2/0 %	2/0 %	2/0 %	2/0 %
Forventet AFP-uttak fra 62/64 år	25/50 %	25/50 %	25/50 %	25/50 %

Dødelighetstabell K2013BE
Uførhet IR73

Morbank			Konsern	
2021	2022	Netto pensjonsforpliktelse i balansen (mill kr). Finansiell status 1.1	2022	2021
640	645	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	645	640
-743	-701	Virkelig verdi av pensjonsmidler	-701	-743
-104	-56	Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-56	-104
2	1	Arbeidsgiveravgift	1	2
-102	-54	Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravgift	-54	-102

Fordeling av forpliktelsen mellom usikret og sikret pensjonsordning konsern 1.1

Konsern	2022			2021		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	639	7	645	631	8	640
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-701	0	-701	-743	-	-743
Korrigerings mot EK IB	0	0	0	-	-	-
Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-62	7	-56	-112	8	-104
Arbeidsgiveravgift	0	1	1	0	2	2
Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravg.	-62	8	-54	-112	10	-102

2021	2022	Periodens pensjonskostnad	2022	2021
0	0	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	0	0
-2	-1	Netto renteinntekt	-1	-2
-1	-1	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravg.	-1	-1
0	0	Periodisert arbeidsgiveravgift	0	0
-1	-1	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	-1	-1
8	9	Avtalefestet pensjon, ny ordning	16	14
54	46	Innskuddsbasert pensjonskostnad	84	89
60	54	Periodens pensjonskostnad	99	101

Aktuarielle tap og gevinster ført over andre inntekter og kostnader	2022			2021		
	Usikret	Sikret	Sum	Usikret	Sikret	Sum
Endring diskonteringsrente	-0	-111	-111	0	-9	-9
Endring i andre økonomiske forutsetningene	0	-	-	0	0	-
Endring i dødelighetstabell	-	-	-	-	-	-
Endring i andre demografiske forutsetninger	-	-	-	-	-	-
Endring i andre forhold DBO	-0	65	64	-2	33	32
Endring i andre forhold pensjonsmidler	-	-130	-130	-	27	27
Aktuarielle tap (gevinst) i perioden	-1	-177	-177	-2	51	49

2021	2022	Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen	2022	2021
-96	-54	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1	-54	-96
49	-177	Aktuarmessige tap og gevinster gjennom året	-177	49
-1	-1	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad inkl curtailment /settlement	-1	-1
-1	-1	Utbetalinger over drift	-1	-1
-49	-234	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	-234	-49

2021	2022	Finansiell status 31.12	2022	2021
645	577	Pensjonsforpliktelse	577	645
-701	-812	Verdi av pensjonsmidler	-812	-701
-56	-235	Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-235	-56
1	1	Arbeidsgiveravgift	1	1
-54	-234	Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift *	-234	-54

* Presenteres brutto i konsernregnskapet.

Fordeling av finansiell status 31.12 mellom sikret og usikret pensjonsordning konsern

Konsern	2022			2021		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Pensjonsforpliktelse	572	5	577	639	7	645
Verdi av pensjonsmidler	-812	-	-812	-701	-	-701
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-240	5	-235	-62	7	-56
Arbeidsgiveravgift	0	1	1	0	1	1
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	-240	6	-234	-62	8	-54

Virkelig verdi av pensjonsforpliktelsen konsern	2022	2021
IB pensjonsforpliktelse (PBO)	645	640
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	0
Utbetaling/utløsning fra ordning	-32	-27
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	10	9
Planendring/ avkortning	0	0
Aktuariell tap/(gevinst)	-47	23
UB pensjonsforpliktelse (PBO)	577	645

Virkelig verdi av pensjonsmidlene konsern	2022	2020
IB pensjonsmidler	701	743
Innbetalinger	1	1
Utbetalinger/utløsning fra fond	-32	-27
Forventet avkastning	11	11
Planendring/ avkortning	0	0
Aktuarielle endringer	130	-27
UB markedsverdi av pensjonsmidler	812	701

Sensitivitet konsern	+ 1 %-poeng diskonterings- rente	- 1 %-poeng diskonterings- rente	+ 1 %-poeng lønns- justering	- 1 %-poeng lønns- justering	+ 1 %-poeng pensjons- regulering
2022					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	0	0	0	0	0
Endring i pensjonsforpliktelse	-62	76	0	0	77
2021					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	0	0	0	0	0
Endring i pensjonsforpliktelse	-89	110	0	0	111

2021	2022	Medlemmer	2022	2021
728	726	Antall personer som er med i pensjonsordningen	726	728
220	218	herav aktive	218	220
508	508	herav pensjonister og uføre	508	508

Plassering av pensjonsmidlene i pensjonskassen, prosentvis fordeling	2022	2021
Omløpsobligasjoner	38 %	38 %
Anleggsobligasjoner	5 %	5 %
Pengemarked	21 %	21 %
Aksjer	29 %	29 %
Eiendom	7 %	7 %
Annet	0 %	0 %
Sum	100 %	100 %

Pensjonsordningen er plassert i egen pensjonskasse, som har en langsiktig horisont på forvaltning av kapitalen. Pensjonskassen søker å oppnå en høyest mulig avkastning ved å sette sammen en investeringsportefølje som gir den maksimale risikjusterte avkastningen. Pensjonskassen søker å spre plasseringene på ulike utstedere og aktivaklasser for å redusere den selskaps- og markeds spesifikke risikoen. Porteføljen er således sammensatt av aksjeinvesteringer i norske og utenlandske aksjer. Obligasjonsporteføljen er i all hovedsak plassert i norske obligasjoner. Bankinnskudd er plassert norske banker.